

Ms. 689.

987

Ma-rahwa
K a l e n d e r.
1857.

Ac. 639.

Ma = rahwa

K a l e n d e r

ehf

T å h t = r a m a t

1857

aasta peäle, pärrast

J e s u s s e K r i s t u s s e

sündimist.

Sel aastal on 365 päwa.

Vernus

träffitud ja müa W. Pormi jures.

Märkide selleraminne.

 noor ku.	 essimenne werand.
 täis ku.	 wiimne werand.
P. Pühha.	p. pääw ja pärrast.
h. hommiko.	l. louna.
ö. öhto ja öse.	e. enne
Joulo- ja Wastla-päwa wahhet on 8 näd- dalat.	

Gegen den Druck dieses Kalender-Anhanges ist nach vorgängiger Durchsicht von Seiten des Livl. Evangelisch-Lutherischen Consistoriums nichts einzuwenden.

Riga, Schloß den 23. Juli 1856.

Assessor Berkholz.

No. 1517.

Secr. Gliedner.

Der Druck dieses nur in den Ostseegouvernements abzusehenden Kalenders wird unter der Bedingung gestattet, daß nach Beendigung desselben der Abgetheilten Censur in Dorpat die vorschristmäßige Anzahl Exemplare zugestellt werde.

Dorpat, den 28. August 1856.

No. 110. Abgetheilte Censor de la Croix.

Monne sündusse mälletus ja arw.

	Uastad.
Mailma lomissfest	5806
Jesanda Jesusse Kristusse sündimisfest	1857
Tarto-linna allustamisfest	827
Mil ristiusk Liwlandimale tulli	666
Tallina-linna allustamisfest	638
Perno-linna allustamisfest	602
Püssirohho leidmisfest	515
Ramato trükkikunsti leidmisfest	417
Lutterusse õige usso üleswõtmisfest	340
Wannast katkoaiast	200
Surest näljast Liwlandi- ja Eesti-maal	162
Peterburri-linna allustamisfest	154
Teisest katkoaiast	147
Mil meie ma Wennerigi wallitsusse alla sai	147
Tarto sure koli ehk akkademi asutamisfest	55
Mil usi rougid hakkati pannema	54
Ku. Prantsus Musko tulli ja tedda Wennerigi wäljaeti	45
Eesti-ma tallorahwa priiks lastmisfest	40
Meie Keisri herra Aleksandre sündimisfest	39
Liwlandi-ma tallorahwa priiks lastmisfest	38
Ue kirriko-seadusse järrel Jummalatenistus	23
Mil wiimane suur hinge-kirjotus olli	7
Meie armolinne Keiser Aleksander wallitsemas	3

Kristnusse ümberleikamisest. Lut. 2, 21.

1 Teisip.	Näri-pääw.	Uita Jummal!
2 Resknädd.	Abel	Ränge
3 Neljap.	Set	külm.
4 Rede	Enof	
5 laup.	Simeon	Selge.

Kolmest targast hommiko maalt. Matt. 2, 1.

6 Pühhap.	3 Kunn. Pühha	C 6, 26' h.
7 Esmasp.	Reinolt	Annab
8 Teisip.	Erart	lund.
9 Resknädd.	Kaspar	Külm
10 Neljap.	Paawli pääw	annab
11 Rede	Hugo	taggasi.
12 laup.	Rein	

Jesüs 12 aastat wanna. Lut. 2, 41.

13 Pühhap.	1. P. p. 3 K. P.	lund.
14 Esmasp.	Pälo	☉ 1, 2' ö.
15 Teisip.	Weliks	
16 Resknädd.	Madli	Heitlik

17 Neljap.	Tönnisse p.	ilm.
18 Rede	Jaak	
19 laup.	Sara	Pilwes.

Pulmad Rana linnas. Joann. 2, 1.

20 Pühhap.	2. P. p. 3 K. P.	☉ 9, 57' ö.
21 Esmasp.	Nedo	Niiske.
22 Teisip.	Wintsend	
23 Resknädd.	lala	Uddune
24 Neljap.	Timoteus	ja
25 Rede	Paawli ümb.	pehme.
26 laup.	Hans	

Pealikkust Kapernaummas. Matt. 8, 1.

27 Pühhap.	3. P. p. 3 K. P.	Selge.
28 Esmasp.	Karel	☉ 1, 29' ö.
29 Teisip.	Samuel	Külm
30 Resknädd.	Iudolw	lähhab
31 Neljap.	An	fangemaks.

Iomal Januaril touseb päike kello 8, 11 minuti, ja lähhab loja kello 3, 49 minuti. Pääw on 7 ja ö 17 tundi pikk.

1 Rede	Pirit	Pilwes.
2 laup.	Küünla pääw	Annab

Tõteggiaist winamäel. Matt. 20, 1.

3 Pühhap.	9. P. e. Kr. ü. P.	pehmet
4 Esmasp.	Mai	
5 Teisip.	Agata	3, 56' h.
6 Resknädd.	Tora	lund.
7 Neljap.	Rikart	Rülm
8 Rede	Salomon	
9 laup.	Polli	lähhäb

Seme langeb mitmesugguse Ma peäle. Lut. 8, 4.

10 Pühhap.	8. P. e. Kr. ü. P.	kangemaks.
11 Esmasp.	Rosa	
12 Teisip.	Karolina	1, 34' p.l.
13 Resknädd.	Penigna	Selge.
14 Neljap.	Valentin	
15 Rede	Tina	Heitlik.

16 laup.	Jula	Pilwitab.
----------	------	-----------

Kristusse kannatamisest. Lut. 18, 31.

17 Pühhap.	7. P. e. Kr. ü. P.	Pääw
18 Esmasp.	Anton	
19 Teisip.	Wastla pääw	6, 6' h.
20 Resknädd.	Tuhka pääw	selge
21 Neljap.	Nora	teine
22 Rede	Deetri pääw	
23 laup.	Mina	pilwes.

Kristust kuusatakse. Matt. 4, 1.

24 Pühhap.	1. P. paastus.	Maddisse p.
25 Esmasp.	Jehwim	Parras
26 Teisip.	Nestor	5, 53' d.
27 Resknädd.	Palwe pääw	
28 Neljap.	Justus	fülm.

Iomal Webruaril touseb päike kello 7, ja läh:
hää loja kello 5. Pääw on 10 ja ö 14 tundi
pikk.

1 Rede	Ado	Selge ja
2 laup.	lowisa	külm.

Kananea; ma naesest. Matt. 15, 21.

3 Pühhap.	2. P. paastus	Pilwes.
4 Esmasp.	Adrian	Annab
5 Teisip.	Aurora	wihma.
6 Restnäd.	Kotwrid	10, 40' ö.
7 Neljap.	Perpetua	Heitlik
8 Rede	Põri pääw	
9 laup.	Mit	ilm.

Kristus aiab kuuja waimo wälja. Luk. 11, 14.

10 Pühhap.	3. P. paastus	Saeab
11 Esmasp.	Kaupo	räätsakast.
12 Teisip.	Kregor	Si külm
13 Restnäd.	Ernst	12, 5' ö.
14 Neljap.	Matilde	
15 Rede	lagus	päwa
16 laup.	Kaabriel	foe.

Kristus sündab 5000 meest. Joann. 6, 1.

17 Pühhap.	4. P. paastus	Selge.
18 Esmasp.	Anno	Pilwitab.
19 Teisip.	Josep	
20 Restnäd.	Mila	13, 10' p. l.
21 Neljap.	Pent	
22 Rede	Kawael	Uddune.
23 laup.	Liits	Sulla.

Jesust wissatasse kiwwidega. Joann. 8, 46.

24 Pühhap.	5. P. paastus	Selge,
25 Esmasp.	Paasto Maria p.	wagga
26 Teisip.	Manuel	ja
27 Restnäd.	Kustaw	
28 Neljap.	Kido	11, 5' e. l.
29 Rede	Wane	
30 laup.	Uad	foe.

Kristusse sisesõbrimiseft. Matt. 21, 1.

31 Pühhap.	6. P. paastus	Pilwes.
------------	---------------	---------

8mal Martsil touseb päike kello 6, ja lähkää loja kello 6. Pääw on 12 ja ö 12 tundi pikk.

1 Esmasp.	Karjalastm. p.	Selge
2 Teisip.	Ingel	ja soe.
3 Kesknädd.	Werdinand	Se
4 Neljap.	Suur Neljap.	(1, 36' p. l.
5 Kede	Suur Kede	fölm.
6 laup.	Rölestin	

Kristusse ülestousmisest. Mark. 16, 1.

7 Pühhap.	1. Ülestousm. P.	Willu
8 Esmasp.	2. Ülestousm. P.	tuul.
9 Teisip.	laus	Selge
10 Kesknädd.	leo	8, 50' h.
11 Neljap.	Kerman	taewaš.
12 Kede	Julius	
13 laup.	Juf	

Kinnipandud üstist. Joann. 20, 19.

14 Pühhap.	1. P. p. üll. P.	Rünni pääw.
15 Esmasp.	šemet	Wihma.
16 Teisip.	Karin	Keskpäwa

17 Kesknädd.	Rudolw	soe.
18 Neljap.	Waler	Pilwes.
19 Kede	Maia	1, 54' d.
20 laup.	Pärt	Annab

Heast karjalast. Joann. 10, 11.

21 Pühhap.	2. P. p. üll. P.	rohkeste
22 Esmasp.	Rajus	wihma.
23 Teisip.	Jürri pääw	Tullene.
24 Kesknädd.	Albert	Pilwitab
25 Neljap.	Markusse p.	3, 47' h.
26 Kede	Toots	
27 laup.	Uddo	

Ürritesse aia pärrast. Joann. 16, 16.

28 Pühhap.	3. P. p. üll. P.	ja
29 Esmasp.	Raimund	willu.
30 Teisip.	Erast	

romal Aprillil touseb päike kello 4, 39 minuti, ja wereb kello 7, 21 minuti. Pääw on 15 ja 9 tundi pikk.

1 Resknädd.	Wolbri pääw	n.	Willud
2 Neljap.	Sigismund		ööd.
3 Rede	+ leidmisse p.	8. külli n.	
4 laup.	Eio	8.	Selge

Kristusse ärraminneisest. Joann. 16, 5.

5 Pühhap.	4. P. p. üll. P.		12, 46' ö.
6 Esmasp.	Nero		ja soe.
7 Teisip.	Jetta		
8 Resknädd.	laas		Wihma.
9 Neljap.	Niggulas		Selge.
10 Rede	Kert		
11 laup.	Wiflor		4, 24' p.l.

Sigest pallumisest. Joann. 16, 23.

12 Pühhap.	5. P. p. üll. P.		Annab
13 Esmasp.	Wiitso		
14 Teisip.	Kristjan		soja
15 Resknädd.	Sohwi		
16 Neljap.	Suur risti p.		wihma.
17 Rede	Ofse		

18 laup. | Eri | 2, 48' p.l.

Rõmustajast. Joann. 15, 26.

19 Pühhap.	6. P. p. üll. P.		Kuivad
20 Esmasp.	Pil		
21 Teisip.	Erino		ja
22 Resknädd.	Mili		
23 Neljap.	Aed		sojad
24 Rede	Ester		
25 laup.	Urbanus		ilmad.

Pühhaft Waimust. Joann. 14, 23.

26 Pühhap.	1. Suiste P.		6, 59' p.l.
27 Esmasp.	2. Suiste P.		
28 Teisip.	Willem		Pilwes
29 Resknädd.	Mats		ja
30 Neljap.	Wigand		
31 Rede	Nelli		wihmane.

10. Mail touseb päike kello 3, 36 min., ja lähkää loja kello 8, 24 min. Pääw on 17 ja 8 7 tundi pikk.

1 laup. | Ilo | Heitlik

Jefus ja Nikodemus. Joann. 3, 1.

2 Pühhap.	3 aino Jum. P.	3. külli nädal.	ilm.
3 Esmasp.	liso		8, 46' h.
4 Teisip.	Wridrika		
5 Reſknädd.	Ponimafius		Ilm
6 Neljap.	Artus		lähhab
7 Rede	lukretſia		
8 laup.	Medardus		ſelgeks

Nikkaf meheſt ja Laatsaruſeſt. Lut. 16, 19.

9 Pühhap.	1. P. p. 3 a. J. P.	2. külli nädal.	☉ 11, 40' ö.
10 Esmasp.	Pirkem pääw		ja
11 Teisip.	Peep		õige
12 Reſknädd.	Aulika		
13 Neljap.	Tobi		ſojaks.
14 Rede	Tetlow		
15 laup.	Wlit		Pilwitab.

Sureſt õhto ſõmaafiaſt. Lut. 14, 16.

16 Pühhap.	2. P. p. 3 a. J. P.	1. külli nädal.	Wihma.
17 Esmasp.	Kirſti		5, 56' h.
18 Teisip.	Homer		
19 Reſknädd.	Tints		Wägga
20 Neljap.	Minni		ſoe.
21 Rede	Kael		
22 laup.	Tiit		Annab

Arrakaddunud lambaſt. Lut. 15, 1.

23 Pühhap.	3. P. p. 3 a. J. P.	☉ 8, 20' h.	rohkeſte
24 Esmasp.	Jani pääw		wihma.
25 Teisip.	Wio		Willu.
26 Reſknädd.	Jeremias		
27 Neljap.	Waldefa		
28 Rede	Jofua		
29 laup.	Peter Pauli p.		Tormine.

Olge armoliſed. Lut. 6, 36.

30 Pühhap. | 4. P. p. 3 a. J. P. | Selge.

9mal Junil touſeb päite kello 3, 7 minuti, ja lähhab loja kello 8, 53 minuti. Pääw on 18 tundi 28 minuti ja õ 5 tundi 32 minuti pirk.

1 Esmasp.	Leobald	Saggedad
2 Teisp.	Heina Maria p.	C 2, 23' p. l.
3 Restnâdd.	Kornelius	mürrista-
4 Neljap.	Ulrik	missed
5 Rede	Anselm	sure
6 laup.	Hektor	

Rohtest talle : sagist. Lut. 5, 1.

7 Pühhap.	B. P. p. 3 a. J. P.	pallawaga.
8 Esmasp.	Kilian	Wihma.
9 Teisp.	Annikas	☉ 7, 49' h.
10 Restnâdd.	7 wenna pääw	Wägga
11 Neljap.	Eleonora	selge
12 Rede	Hindrik	ja soe.
13 laup.	Marreti pääw	

Wariseride õigusfest. Matt. 5, 20.

14 Pühhap.	6. P. p. 3 a. J. P.	Wihma.
15 Esmasp.	Apostl. lahtum.	
16 Teisp.	Larrats	☾ 10, 50' d.
17 Restnâdd.	Aleksius	Taewas

18 Neljap.	Rosina	tumme
19 Rede	Kabbe	surest
20 laup.	Elias	pallawast.

4000 mehhe sõdmisfest. Mart. 8, 1.

21 Pühhap.	7. P. p. 3 a. J. P.	Heitlik.
22 Esmasp.	Maria Mahd.	Pisut
23 Teisp.	Kristi	willum
24 Restnâdd.	Kristina	☉ 8, 5' d.
25 Neljap.	Jakobi pääw	ja
26 Rede	Anna	
27 laup.	Marta	tulene.

Walle : prohwetidest. Matt. 7, 15.

28 Pühhap.	8. P. p. 3 a. J. P.	Õige
29 Esmasp.	Olewi pääw	selge
30 Teisp.	En	taewas.
31 Restnâdd.	Erm	☾ 7, 18' d.

1omal Julil touseb päike kello 3, 35 minuti,
ja lähhab loja kello 8, 25 minuti. Pääw on 17
ja d 7 tundi pikk.

1 Neljap.	Peetr. wang.	Rasked
2 Rede	Hannibal	
3 laup.	August	wihma

Üllekohtusest maia : piddajast. Lut. 16, 1.

4 Pühhap.	9. P. p. 3 a. J. P.	ood ja
5 Esmasp.	Olo	mürrista-
6 Teisip.	Eugenius	
7 Restnäd.	Tönno	☉ 6, 2' ö.
8 Neljap.	Kotlep	minne.
9 Rede	Romanus	
10 laup.	Lauritse pääw	Soe.

Jerusalemma ärrarikkumissest. Lut. 19, 41.

11 Pühhap.	10. P. p. 3 a. J. P.	Selge.
12 Esmasp.	Klara	Willud
13 Teisip.	Madde	
14 Restnäd.	Eusebius	ööd.
15 Neljap.	Küllli Maria p.	☉ 4, 41' p. l.
16 Rede	Isak	
17 laup.	Wilibald	Ilmad

Bariserist ja tõlnerist. Lut. 18, 9.

18 Pühhap.	11. P. p. 3 a. J. P.	lähhawad
19 Esmasp.	Sebald	willumaks.
20 Teisip.	Pernart	
21 Restnäd.	Rut	Selge
22 Neljap.	Willibert	
23 Rede	Safarias	☉ 6, 43' ö.
24 laup.	Pertli pääw	ja soe.

Kurdist ja teletumast. Mart. 7, 31.

25 Pühhap.	12. P. p. 3 a. J. P.	Heitlik.
26 Esmasp.	Natalie	
27 Teisip.	Jeppart	Pilwitab
28 Restnäd.	Kusti	ja
29 Neljap.	Joann. huk.	
30 Rede	Aleksander	☉ 12, 26' ö.
31 laup.	Rebekka	wihma.

10mal Augustil touseb päike kello 4, 39 minuti, ja wereb kello 7, 21 minuti. Pääw on 14 rundi 42 minuti ja ö 9 tundi 18 minuti pikk.

Preestrist ja Samaria : mehhest. Luf. 10, 23.

1 Pühhap.	13. P.p.3a.3.P.	Pilmes.
2 Esmasp.	Isa	
3 Teisip.	Mango	Raunis
4 Restnâdd.	Mal	foe.
5 Neljap.	Moses	
6 Rede	Magnus	7, 9' h.
7 laup.	Regina	Heitlik.

Rûmnest piddalitõbbisest. Luf. 17, 11.

8 Pühhap.	14. P.p.3a.3.P.	Maria s p.
9 Esmasp.	Pruno	
10 Teisip.	Isa	Wagga ja
11 Restnâdd.	Põri pãaw	festminne
12 Neljap.	Sirus	foe.
13 Rede	Amatus	
14 laup.	Risti üllend.	10,35'e.l.

Wammonast. Matt. 6, 24.

15 Pühhap.	15. P.p.3a.3.P.	Pilwitab
16 Esmasp.	Isa	ja

17 Teisip.	Lõns	annab
18 Restnâdd.	Litus	pissut
19 Neljap.	Werner	wihma.
20 Rede	Jana	
21 laup.	Matteusse pãaw	4, 45' p.l.

Maini : linna surnust. Luf. 7, 11.

22 Pühhap.	16. P.p.3a.3.P.	Heitlik.
23 Esmasp.	Hosea	Selge
24 Teisip.	Joann. sam.	
25 Restnâdd.	Kleopas	ja
26 Neljap.	Joann. õpp.	foe.
27 Rede	Adolw	
28 laup.	Wentzel	7, 30' h.

Wee : tõbbisest. Luf. 14, 1.

29 Pühhap.	17. P.p.3a.3.P.	Mihkle p.
30 Esmasp.	Hironimus	Tormine.

Iimal Septembril touseb päike kello 6, ja läh;
háb loja kello 6. Pãaw on 12 ja 6 12 tundi pikt.

1 Teisip.	Bolmer	Pilwes.
2 Restnadd.	Prants	
3 Neljap.	Jairus	Annab
4 Rede	Prantsiskus	
5 laup.	Amalie	☉ 11, 14' ö.

Surenast käsust. Matt. 22, 34.

6 Pühhap.	18. P.p. 3a. J. P.	Leikusse P.
7 Esmasp.	Alwil	wihma.
8 Teisip.	Samel	Willu
9 Restnadd.	Pridrif	tuul.
10 Neljap.	Kai	Heitlik.
11 Rede	Purfart	
12 laup.	Walwrid	

Alwatud innimessest. Matt. 9, 1.

13 Pühhap.	19. P.p. 3a. J. P.	Pilwes
14 Esmasp.	Willemine	☉ 3, 42' h.
15 Teisip.	Hedwig	ja niiske.
16 Restnadd.	Tekla	
17 Neljap.	Dlop	Saeab

18 Rede	Luka päaw	wihma.
19 laup.	Ello	

Pulma ridest. Matt. 22, 1.

20 Pühhap.	20. P.p. 3a. J. P.	Lutterusse P.
21 Esmasp.	Ursel	☉ 2, 34' ö.
22 Teisip.	Kel	Selge
23 Restnadd.	Sewerin	ja
24 Neljap.	Salome	külm.
25 Rede	Krispin	
26 laup.	Amandus	

Kunninga: mehhe poiaft. Joann. 4, 47.

27 Pühhap.	21. P.p. 3a. J. P.	☉ 5, 50' ö.
28 Esmasp.	Simon	Uddune
29 Teisip.	Eltz	ilm.
30 Restnadd.	Abfalon	Külm.
31 Neljap.	Wottele	

10mal Oktobril touseb päike kello 7, 15 minuti,
ja lähkää loja kello 4, 45 minuti. Päaw on 9
ja ö 15 tundi pikt.

1 Rede	Pühhade pääw	Külm.
2 laup.	Singede pääw	

Kawwalast sullasest. Matt. 18, 23.

3 Pühhap.	22. P.p.3a. J.P.	Annab
4 Esmasp.	Otto	☉ 5, 31' d.
5 Teisip.	Lotta	pisut
6 Restnäd.	Lenard	lund.
7 Neljap.	Enno	Pilwes.
8 Rede	Prits	Wihma.
9 laup.	Teodor	

Kohto rahhast. Matt. 22, 15.

10 Pühhap.	23. P.p.3a. J.P.	Martin Lutt.
11 Esmasp.	Martin piisk.	
12 Teisip.	Jonas	☉ 7, 9' d.
13 Restnäd.	Arkadius	Pilwitab
14 Neljap.	Wridrif	ja
15 Rede	Leopold	
16 laup.	Asse	külm.

Jairi tütreft. Matt. 9, 18.

17 Pühhap.	24. P.p.3a. J.P.	Selge
18 Esmasp.	Sokrates	
19 Teisip.	Liisbet	☉ 12, 33' l.
20 Restnäd.	Amos	taewas,
21 Neljap.	Maria ohw. p.	ja
22 Rede	Pastian	kahhutab
23 laup.	Klement	

Hirmsast ärwarikkumisest. Matt. 24, 18.

24 Pühhap.	25. P.p.3a. J.P.	Surnutte P.
25 Esmasp.	Kadrina pääw	pisut.
26 Teisip.	Konrad	☉ 8, 14' h.
27 Restnäd.	Jesaias	Pilwes
28 Neljap.	Katta	ja
29 Rede	Ewart	
30 laup.	Andresse pääw	uddune.

10mal Nowembril touseb päike kello 8, 35 minuti, ja lähkää loja kello 3, 25 minuti. Pääw on 7 ja 8 17 tundi pikk.

Kristusse sisse sõitmisest. Matt. 21, 1.

1 Pühhap.	1. Kr. tull. P.	Rülm
2 Esmasp.	Randidus	lähhää
3 Teisip.	Kola	☉ 12, 37' l.
4 Keefnäädd.	Parbo	fangemaks.
5 Neljap.	Sabina	lund.
6 Rede	Niggola pään	
7 laup.	Maunus	

Wiimse päwa tähtedest. Luk. 21, 25.

8 Pühhap.	2. Kr. tull. P. Maria sam. p.	
9 Esmasp.	Lühhem pään	Selge.
10 Teisip.	Judit	Parras
11 Keefnäädd.	Woldemar	☉ 8, 12' h.
12 Neljap.	Tili	
13 Rede	Luutsia	
14 laup.	Nikafius	fülm.

Joannes wangi tornis. Matt. 11, 2.

15 Pühhap.	3. Kr. tull. P.	Pilwes.
16 Esmasp.	Alwina	
17 Teisip.	Hinno	Uddune

18 Keefnäädd.	Kristohw	☉ 11, 9' d.
19 Neljap.	lot	
20 Rede	Abram	ja soe.
21 laup.	Toma pään	

Joannesse tunnistusfest. Joann. 1, 19.

22 Pühhap.	4. Kr. tull. P.	Rülm
23 Esmasp.	Tohwer	lähhää
24 Teisip.	Adam. Ewa	
25 Keefnäädd.	1. Joulo P.	
26 Neljap.	2. Joulo P.	☉ 2, 23' d.
27 Rede	W. Joann.	
28 laup.	Süra laste p.	fangemaks.

Simeon ja Anna. Luk. 2, 33.

29 Pühhap.	P. p. Joulo.	Pilwes.
30 Esmasp.	Tawet	
31 Teisip.	Silwester	lund.

9mal Teetsembril touseb päike kello 9, 14 minuti, ja wereb kello 2, 46 minuti. Pään on 5 tundi 32 minuti ja d 18 tundi 28 minuti pisk.

Päwa- ja ku-warjutamissed.

Tännawode warjutakse päikest kaks korda, kellest üks meie maal nähtaw on. Ku warjutamist ei olle sel aastal. — Se nähtaw päwa-warjutaminne hakkab 6. Septembril hommiko enne päwa tõuso ja lõppeb warfi pärast päwa tõuso, se pärast wägga pissut meie maal nähha.

Krono-pühhad, mis ue firriko seadusse järrele ka Ma fir- rifutes tullemad piddada.

1. Kuuastku 19. päwal. Meie sure Keisri Aleksander Nikolajewitsi wallitsusse hakkatusse pääw.

2. Jüri:ku 17. päwal. Meie sure Keisri ja keige Wenne:rigi wallitseja Aleksander Nikolajewitsi sündimisse pääw.

3. Jüri:ku 23. päwal. Meie õnna Keisri Nikolai Pawlowitsi lesse praua, Aleksandra Wendorowna nimme pääw.

4. Heina:ku 1. päwal. Meie õnna Keisri Nikolai Pawlowitsi lesse praua, Aleksandra Wendorowna sündimisse pääw.

5. Heina:ku 22. päwal. Meie sure Keisri praua Maria Aleksandrowna nimme pääw.

6. Heina:ku 27. päwal. Meie sure Keisri praua Maria Aleksandrowna sündimisse pääw.

7. Leikusse:ku 26. päwal. Meie sure Keisri herra ja temma Abbitaja tronimisse pääw.

8. Leikusse:ku 30. päwal. Meie sure Keisri herra Aleksander Nikolajewitsi nimme pääw.

9. Mihkli:ku 8. päwal. Tsesarewitsi Suurwürsti Nikolai Aleksandrowitsi, Wenne:rigi aujärke pärris pärria sündimisse pääw.

10. Joulo:ku 6. päwal. Tsesarewitsi Suurwürsti Nikolai Aleksandrowitsi, Wenne:rigi aujärke pärris pärria nimme pääw.

Neidsinnatsid Krono-pühhi petakse nenda kui Paasto jutlusse päwi.

Ulemawallitseja suggoselts.

Aleksander II. keige Wenne:rigi wallitseja ja Keiser, ja ka Pola-ma kuningas j. n. e., sündinud 17. Aprillil 1818.

Maria Aleksandrowna, Keisri praua, sündinud 27. Julil 1824.

Nende lapsed:

1) Tsesarewits, suurwürst ja aujärke pärria

Nikolai Aleksandrowits; sündinud 8. Septembril 1843.

2) Suurwürl Aleksander Aleksandrowits; sündinud 26. Webruaril 1845.

3) Suurwürl Vladimir Aleksandrowits; sünd. 10. Aprillil 1847.

4) Suurwürl Aleksei Aleksandrowits; sündinud 2. Januaril 1850.

5) Suurwürl Printses Maria Aleksandrowna; sündinud 5. Oktobril 1853.

Aleksandra Weodorowna, Keisri emma ja õnfa Keisri Nikolai Pawlowitsi leikpraua; sünd. 1. Julil 1798.

Keisri wennad:

1) Suurwürl Konstantin Nikolajewits; sünd. 9. Septembril 1827.

Emma praua Aleksandra Josepowna; s. 8. Julil 1830.

Nende lapsed: 1) Nikolai Konstantinowits; sünd. 2. Webruaril 1850. 2)

Olga Konstantinowna; sünd. 22. Augustil 1851. 3) Wera Konstantinow-

na; sünd 4. Webruaril 1854.

2) Suurwürl Nikolai Nikolajewits; s. 27. Julil 1831.

Emma praua Aleksandra Petrowna; s. 2. Junil 1838.

3) Suurwürl Mihail Nikolajewits; sündinud 13. Oktobril 1832.

Keisri õed:

1) Suurwürl Printses Maria Nikolajewna, Leichtenbergi Printsi Maksimilianiani leikpraua; sünd. 6. August. 1819.

Emma lapsed: 1) Maria Maksimilianowna; s. 4. Oktbr. 1841. 2) Niko-

lai Maksimilianowits; sünd. 23. Julil 1843. 3) Eugenia Maksimilianowna; s.

20. Martsil 1845. 4) Eugen Maksimilianowits; s. 27. Jan. 1847. 5) Sergei

Maksimilianowits; s. 8. Etsbr. 1849. 6) Georg Maksimilianowits; sünd. 17.

Webruaril 1852.

2) Suurwürl Printses Olga Nikolajewna, Würtembergi Printsi Karel Wridrik

Aleksandre praua; s. 30. Aug. 1822. Helena Pawlowna, Würtembergi Printses,

Suurbürst Mihail Pawlowitsi leß praua;
sünd. 29. Tetsembril 1806.

Emma Lüttar: Katarina Mihailow-
na, Meklenburri-Strelitsi Hertfogi Ge-
org August Ernst Adolw Karl Lud-
wiki praua; sünd. 16. Aug. 1827.

Maria Pawlowna, suurbürsti Printses,
Weimari-ma wallitseja Karel Wridriko
leß praua; sünd. 4. Webruaril 1786.

Anna Pawlowna, suurbürsti Printses,
Hollandi-ma funninga Willem II. leß
praua; sünd. 7. Januaril 1795.

Teada = andminne,

mil ramato-postid tulleswad ja lähhawad.

Igga Kestnaddala ja Laupäaw tulleswad postid,
ja towad ramatuid iggast Ma jaust, lähhawad ka
neilsammal päiwil jälle ärra.

Igga Teispäaw ja Reda pärrast lounat kello 4
kunni 6, woetakse wasto rahha:ramatud ja muud
hinna wärlisised asjad mis Riia, Tartu, Musto ja
keige Wennessa sisse lähhawad; agga muud ramat-

tud igga Kestnaddal ja Laupäaw enne lounat kello
8 kunni 10. — Ramatud mis Tallina, Peterburri
ja Saremale lähhawad, igga Kestnaddala ja Lau-
päaw pärrast lounat kello 4 kunni 6.

Ramatud mis keige Wenne riki lähhawad, maks-
wad 10 toppikad hõbbedat lodi peält.

Eada päiwe näitus.

N ä r i : k u ,
7mal Orgital 2 päwa. — 10. Haapsalus
2 p. 17. Kollowerres, läne-maal, 2 p. 26.
Reblaste-mois, linna laat 2 p. 27. Rakwer-
re-linn. 2 p. — Raplas 3. Redel pärr. N ä r i .

R ü ü n l a : k u ,
2sel Paltiskis 2 p. — Walfas ja Willandis
saksa laat, mollemad 8 päwa. 3. Paide-lin-
nas. Kurressare-linnas, saksa laat, 10 päwa.
— Lihholas, Esmaspä enne Wastlapäwa. —
Audrus, Rede enne Wastlapäwa. — Wil-
landis, naddal pärrast Suurt Neljapäwa.

J a n i : k u ,
11mal Wõnno-linnas, 7 p. 16. Rakwerre-
linn., 2 p. 20. Rigas 3 naddalat, ja Talli-

nas, saksa laat 2 näd. 22. Willandi-linn.,
24. Walga- ja Wõrro-linn. 25. Paide-linn.
29. Tartu-linn. ja Tarwaste moisas.

S e i n a : k u ,
2sel Karksi-mois. 20. Pernus saksa laat, 3
nädalat, ja Rigas willa laat 3 päwa. 26.
Wolmeri-linnas.

L e i k u s s e : k u ,
10mal Lemsi-linnas. — Moisekaste-moisas,
Wõrro-maal, ja Walga-linnas. 15. Helme-
moisas. 24. Kosse- ja Kosi-mois., Wirro-
maal. 27. Ue-moisas, Willandi-maal. 29.
Killingi-mois. 30. Kaantso-mois.

M i h k l e : k u ,
2sel Abja-moisas. 4. Rāppina-mois. 6. Ta-
fepenni-mois., Helmekihh. 9. Udseli, Rastna-
Purtniko, Rouge-mois. ja Tartu-linn. 10.
Mõnniste-moisas. — Oldre-mois. ja Paide-
linn. Patkulla-mois. 13. Põrawerre-mois.
14. Antso-mois. ja Haapsalo-linn. 15. Kur-
ressare-linn. — Koorte, Põltsama- ja Sal-
lati-mois. 17. Kirrepil, Tartomaal. 18.
Audro-mois. 20. Wendra-mois. 21. Pal-

tiskis, — Senno-mois. ja Wolmeri-linn. 24.
Jõhwis, — Lihhola-, Willandi- ja Wõrro-
linn. 26. Tallinas 3 p. 29. Mihkli kirriko-
jures. — Reblaste- ja Keila-mois. — Wal-
ga-, Rakwerre-, Tartu- ja Wastse-linn. —
Pernus, Esmasp. ja Teisip. enne Mihkli p.
— Jõeletmes, Harjo-maal näd. pärr. Mih-
kilit. — Raplas, 1sel Redel pärr. Mihk-
lit.

W i n a : k u ,
1sel Kurressare-linnas 2. Wastse-mois. 4.
Kollowerres, Länemaal. 6. Tarwaste-mois.
9. Lemsi-linn. 10. Rāo-mois. 15. Lustiwerre-
ja Weski-mois. 16. Wõnno-linn. 23. Wol-
meri-linn.

T a l w e : k u ,
8mal Paide-linnas linna laat 2 päwa. 10.
Mustwe-küllas, Walga- ja Wõrro-linnas.

J õ u l o : k u ,
5mal Põrawerre moisas, linna laat. Mär-
jamal, 3. Kristusse tullemisse pühh. Per-
nus, Esmaspä ja Teisipä enne Joulo.

Uel aastal.

Wifil: Oh Jesus! üllem abbimees ic.

So ette, Jummal! allandab
Keif rahwas ülle ilma,
Ja wanna aega mälletab;
Uus lotus paistab filma:
Uus aasta tulnud jälle nüüd.
Oh anna andeks wannad süüd,
Ja ude eest — oh hoia!

Jah, wõtta ue aastaga
Meil' jälle nenda tehha,
Et same puhta rõmoga
So heldust rohkest nähha
Ja tännada sind süddamest: —
Kes sinna nüüd ja iggawest'
Meil' tahhad armo anda.

Ust on se allus feigeks heaks,
Mis ilma peäl woib olla:
Kui sinna, Jesus! selle peaks,
Siis kahjo ei sa tulla!
Te, et so usso jaggajad
Neid trööstimad, kes äggamad
Siin ilma ello waewas.

lass' waeste laste nutto heäl
So jure tulla taewa,
Nä lessed naesed ilma peäl,
Kes näwad paljo waewa:
Kui kiusab ilm neid hirmoga,
Siis sa neid hoia armoga
So taewa tee peäl käimas.

Kes süüst ehk süta wangi said,
Neid peasta lahti armust
Ja parranda neid seddamaid, —
Et pöörwad selle hirmust,
Ja käiwad õiget ello-teed,
Siis kuiwawad need filma-weed
Mis iggawusses nutsid.

Keif lapsed ja keif wannemad
lass' sinno tee peäl kõndi:
Et sinno armo maitsewad,
Kui lubbad, igga tundi.
Kes pühha kirja kalliks peab,
Se tõest' sedda arro saab,
Mis hea, ehk mis kurri.

So armo wõtta wallada
Ka keisri herra peäle,
Kes omma riki murrega
Siin hoiab rahho teele;
Ka Ma ja kõhto wannemad,
Kes temmast seatud üllema.
So armo holeks wõtta.

Oh hoia keige tõbbe eest,
Keif liinad, maad ja küllad,
Ja surest pouast, rängast weest,
Mis rikkub põllud wäljad:
Ka sõa kissa, waeno heält
Oh kauta mailma peält,
Kül iggaweste ärra.

Kui sinna, helde Jesufe!
Meil' liggi tahhad olla,
Ei pudo meil' siis ühtige,
Ei kahjo saaks siis tulla:
So peäle meie lodame,
So kääst keif abbi otame,
Sest sinnuta on hädada!

Soldati tüttar.

Maria olli ühhe liht soldati ainus tüttar,
käs lapsest sadik rüggemendi seltsis ühhest
paigast teise. — Kui ta 15 aastane olli,
surri temma emma, — ja kui ta omma ärra
minnemist olli tundnud liggi ollewad, olli ta
Maria omma wodi äre kutsunud ja üttel-
nud: „Armas laps, minna pean nüüd warsti
siit ärraminne. Agga sinna kuiwata om-
ma filmawet, ja kule, mis ma sulle weel en-
ne rāgin, ennego surma ingel tulleb. — Mo
laps, sa tead kül, et mul feddagi sulle polle
jätta, mis mailm warrandusseks nimmetab,

— agga se wanna pibel, se on minno warra olnud, se olgo nüüd ka sinno warra. Sesamma on monda aastat minno seltsimees — kallis ja hea seltsimees — olnud: se on mulle üttelnud, kui sure nuhtlusse wäärt, kui willets loom ma ollen; agga sesamma on ka mulle sesuggust Onnisteggiat näitnud, kui minno willetsa hingele tarwis olli. — Ma ollen seält seest õppinud arro sama, et „se Jummalal Tal, kes mailma patto ärrakanab“, (Joan. 1, 29.) et se selgest armust, ilma et meie sedda wäärt ehk teninud ollesime, wäggew on feiki pattusid ärrapeästma, neid, kes uskus furja põlgwad ja temma pole pöörwad. — Sellesinnatse ramato sannad on mulle olnud kindel tuggi tännapawani, nüüd ma kül warfi surren, agga need kallid tootusfed andwad mulle rahho ja rõmo. — Ma tunnen, et ma suur pattune ollen; ma tean, et ma kässo needmisse al ollen: agga „ma tean ka, kelle sisse ma ollen usknud“, (2 Tim. 1, 12.) ja selle pattuste sõbra Jesusse peäle toetades lähhân ma rõmoga sur-

ma fätte, sest et ta mind selle jure kutsus, „sedda ma mitte polle näinud, ja siiski armastan.“ (1 Petr. 1, 8.)

Monne tunni pärrast surri ta ses rahhus ja lotusses, mis meie Onnisteggia neile annab, kes temma sisse uskwad.

Kül olli Marial emma surma pärrast halle meel, ja leinas kaua aega — agga kui suur ta kahjo olli, sedda ta ei sanud essite arrogi. Emma olli iggapiddi hoolt kannud tedda wisi pärrast kaswatada ja feige furja eest püüdnuud hoida. Pärrast emma surma jäi ta issa holeks. Agga issa olli alles tennisuses, ei teadnuud sureste, kuidas tütre ello nüüd laks. Kui emma alles ellas, piddi Maria iggapääw emmale piiblist ette lugema. Agga se olli Mariale ikka wastomeelt olnud, ja sepärrast jäi se kallis ramat pärrast emma surma usna ligutamatta, ja witis kallist aega argipäiwil ja ka pühhapäiwil laisflemisses ja weddelemisses.

Monni aeg pärrast sedda piddi Maria issa sõtta minnema, feik naesterahwas piddi

omma paifa jama. Siis heitis Maria seal
linna ühhe herra jure laste-tüdrufuks. Tem-
mal olli ses seisus ses aega feifi möttelda,
fui ta lastega toas istus: ni mötles ta sag-
gedaste omma ärralainud emma peäle. Siis
tullid temmale mitmed sannad ja kõnned me-
le, mis emma rākinud, mis enne nago un-
nustud ollid. Temmale tulli selgeste mele
emma armas olleminne ja tõssine meel,
misga ta temmale Jesussest, sest pattuste
sōbrast, rākinud, ja isseārranis ta wiimsed
kõnned. Oh, ütles ta isseenneses, kas minno
emma pididi sedda armama, et se ramat, se
kallis pant ja and, mis ta mulle palmes ja
filmaweega andis, et se minnuft ni unnarule,
ni holetusse sisse pididi jama. Agga kui ma
emma wasto ni tannamatta ollen, kui hir-
mus ei peaks se Jummal melest ollema, et
ma temma sanna nenda ollen ärrapōlgnud.
Kul on ehk jubba hiljaks jānud hallastust ot-
sida, mis ma ni kaua ollen pōlgnud. — Ma
ollen Jummal sanna alwaks piddanud, mis
ma muud wāart ollen, muud kui et Jum-

mal mind wiimaks omma palle eest ärra hei-
dab iggawesse tullesse.

Ühhel õhtul ollid needsinatsed asjad Ma-
riat nenda mahha rõhhunud, et ta südda-
mest kurb olli omma tännisise ello pārrast.
Kui kõgi tüdruk, Anna, sedda näggi, küssis
ta, mis temmal pididi ollema. Ja et ta
Anna armast ello tāhhele olli pannud, ei
kartnud ta temmale omma luggu ülles rāfi-
des. „Oh“, ütles ta, „minna ollen siamale
ilma Jummalata mailma peäl ellanud, ja
ollen melega temma käsude wasto pannud.
Minnewa pūhhawagi weel, kui ma teiste
seltsis olin, irwitasin ma sind teistega selt-
sis, et ma kül tundsin, et se mulle hopis par-
rem — oh kui palju parrem! — olleks ol-
nud sinno sarnane olla, kui feifi mailma
warra kätte sada.“

Anna ütles: „Se on sinnul kül willets
tahminne — minno sarnane olla, sest ma
ollen üks willets lomoke tāis patto ja patto
himmo. Agga ma tahhan sulle piiblist nā-
data, kui willetsad, kui wāgga ülleannetu-

mad ja kõlbmattad meie keif olleme — kui sa agga keif tahhad uskuda, mis ma sulle seält loen. Sest ma arwan tõeste, et sa omma kõlbmatta luggu, omma süddame kurjust ja kangekaelust weel õiete ei tunnegi.”

Maria andis piibli Anna kätte, ütles: „Ma tahhan kuulda, loe.”

Anna lõi piibli lahti, lugges: „Sa olled mahhajätnud Jehowat, omma Jummalat, sel aial, kui ta olli sind tee peäl saatmas.” (Jer. 2, 17.)

„Wägga tõssi”, ütles Maria, „eks ma polle Jummalat käskude wasto pannud, — eks ma polle sedda rõmust sannumid Jesussest Kristussest ärrapõlnud sel aial, kui Jummal mind mo emma läbbi olli tee peäle saatmas.”

Anna: „Jah, se on küll tõssi, agga siiski on Jesusse armokäed weel lahti keifi wasto wõtma, kes agga temma jure kippuwad. Sest „Kristus woib allati ja täleste õnsaks tehha neid, kes temma läbbi Jummalat jure tullewad.” (Ebr. 7, 25.) „Ustaw on se san-

na, ja keige wastowõtmisse wäärt, et Kristus Jesus mailma sisse on tulnud pattusid õnsaks teggema.” (1 Tim. 1, 15.) „Inimesse Poeg on tulnud otsima ja õnsaks teggema, mis ärrakaddunud on.” (Luk. 19, 10.) „Minna (Jesus) ollen tulnud pattusid meleparrandamissele kutsuma.” (Matt. 9, 13.) „Jesusse Kristusse werri teeb meid puhtaks keigest pattust.” (1 Joan 1, 7.) „Kes temma sisse ussub, se ei pea mitte hõlbisse sama.” (1 Petr. 2, 6.) „Ja minna (Jesus) tahhan Issa palluda, ja temma annab teile ühhe teise rõmustaja, et temma teie jure iggaweste jääb.” (Joan. 14, 16.) „Kui nüüd teie (innimeste lapsed) kes teie kurjad ollete, märkate häid andid anda omma lastele: kui palju ennam annab taewane Issa pühha Waimo neile, kes tedda palluwad.” (Luk. 11, 13.) — Ja kui Anna weel 3damat ja 6damat peatükki Joannesse ewangeliummist ja 15nemat peatükki Luka ewangeliummist olli luggenud, panui ta ramato finni ja ütles: „Armas õdde Maria, kas sa sedda

feif ussüd, mis ma sulle praego ette ollen luggenud?"

Maria. Et se feif tõssi on, sedda mo süddame tunnistus mulle kül ütleb; agga et se ka minnule tõssi on, sedda ei sa ma diete uskuma, sest mo mõtted käiwad wägga mailma möda, et ma ei sa diete arrogi, mis ma ollen?

Anna. Armoõppetus on feige lomale antud. (Mark. 16, 15.) Kui Jummal ütleb, „et feif mailm temma ees süallune peab ollema,“ (Rom. 3, 19.) siis olled sinna ja ollen minna süallused, otsego olleksime meie kahhefeste üksi Jummalat käsude üle astunud; ja kui temma armo sannumid laskitab, mis on rõmus sannum feige rahwale (Luk. 2, 10.) — ja ütleb, et feif, kes temma sisse uskwad, „ei pea mitte hukka minnema, waid et neil iggawenne ello peab ollema“, (Joan. 3, 15.) siis on needsinna sed rahho sannad ka meile oõldud, otsego olleks Annis teggia meid nimmega nimmetanud. — Armas Maria, ärra olle kaksipiddi mõtlema

nende armsatte tootuste pärrast, mis selle kalli ramato sees kulutakse, wõtta, loe isse weel — minna pean nüüd minnema omma teggemissi tallitama.

Maria jäi isseenneses mõtlema, — ta südda olli ligutud. Kui Anna ärra olli lainud, wõttis ta piibli, lugges nattoke, õhtas ja pallus Jummalat esimest forda hea ja kohtlase süddamega, et Jummal wõttaks temmale anda Jesusse Kristusse läbbi armo ja hallastusse waimo, ja tunnistas üles, et üksnes Kristusse surma läbbi koormatud hingele armo saab. — Rõõmsam kui ial enne heitis ta sel õhtul omma wodi. Ta hing olli otsata rõmoga täidetud (kes sedda maitse nud, kül se teab, kui maggus se on) et rõmoga tundis, mis Dawet ütelnud: „Mis pean ma Jehowale tassuma feige temma hea teggemiste eest minno wasto?“ (Daweti laul. 116, 12.)

Anna olli Mariale ustawaks sõbraks. Igga hommiko tousid nemmad warreminni üles, et neil aega olli seltsis piiblist luggeda.

Se olli mollemile armas. Maria wisid said
sest aiašt hopis teiseks. Sest ta olli enne ni
halp, tuim ja rigge olnud, et praua olli tedda
jo tahtnud ärra sata. Agga nüüd hakkasid
lapsed tedda armastama, sest ta olli tassane
ja nende wasto armolinne. IggaFord, kui
wanna kurri ello kippus woimust wõtma, —
oh siis olli woitlemist palwes Issanda pole,
et Issand wõtaks omma waimo läkkitada
kurja ärrawoita.

Praua näggi warši, et ta teiseks innimes-
seks olli sanud, et ta kül ei teadnud, kuidas
eht kust se olli tulnud, agga ta olli sega
rah hul.

Monne aasta pärrast sai Maria issa kääst
kirja, et ta teiseft jallast ilma jänud, ja et ta
warši senna liina tahhab tulla (kus Maria
olli). — Siis räkis Maria omma sakstele,
et ta tahhab ärramiinna, pissokesse toa ürida
ja omma issaga seltsis ellada. Praua ei
tahtnud koggoniste Mariat ärra laska, sest
ta olli omma hea ja armsa wiside läbbi keige
maia rahwa melest armsaks sanud, agga ei

tahtnud tedda ka keelda issa pärrast. Praua
andis temmale monda maia-riista ja tar-
widust, kui ta omma üri maiasse läks.

Kui issa tulli, sai ta üllewägga rõõmsaks,
et tüttar ni hästi temma tullemisse wasto
olli walmistanud, — ja kui ta weel kulis,
et tüttar omma sakste jures, kelle jures ta
tännini olnud, hästi õmblema õppinud, ja
et ta nüüd õmblusfega ello üllespiddamist
tahhab tenida, ja ikka temma jure tahhab
jāda temmale seltsiks, siis sai ta weel koggoni
rõõmsaks.

Kui issa omma wäsimusseft olli puhka-
nud, tõi Maria piibli kappist wälja, panni
laua peäle, ütles: „Wata, meil on ka weel
üks kolmas, — oh kui kallis seltsimees se
on! kui mitto korda on ta mind kurja tee
peält taggasi winud! kui mitto korda kur-
wastusses rõmustanud ja finnitatud!“

Issa: Sa tahhad mind õiete õnnelikkaks
tehha! kui ma kord surmaga woitlemas ol-
lin, siis ma mõtlesin issegi selle peäle, et
ma olleks piddand omma hinge eest ennam

hoolt kandma, ja mitte nenda ellama, nago ei peaks ma ialgi surrema.

Ma tannan sind, oh Issand! et sa mo issa weel olled ellusse jätanud, ütles Maria; oh anna, et so kallis sanna meile mollemile õnnistusse kasso sadaks!

Agga õhto lugges Maria issale piiblist ette, — ei jätanud ka ialgi Issandat pallu-matta mollematte hingede (issa ja ennese) eest: et ta wõttaks omma armo nende sees kaswatada ja hoida. Keif Maria wisid ja kõnned ollid issa melest ni armsad, et issagi melest pibel armsaks, ja ikka armsamaks läks. Ja ta sai selle armsa Õnnisteggiaga tutwaks ja sureks sõbraks, kelle käest keif tõssine ja kindel rahho ja rõõm tulles.

Monne aia pärast heitis ka Maria hea sõbber Anna sakste tenistussest lahti, läks Maria jure ellama, ja ellasid ühhestous Issanda armus kaswades. Nelja aasta pärast jäi Maria issa haigeks ja surri. Sõd ja wõwad olli Maria temma wodi äres tedda walwamas ja temma eest hoolt kandmas,

kunni ta Issanda rahhus siit lahkus. Maria leinas temma pärast, agga mitte kui „need, kellel ep olle lotust“; (1 Tess. 4, 13.) sest ta mõtles selle pawa peäle, mil ka temma elloford lõppeb, et ta temmaga ühtlasse Jummalale aujärje ees woib laulda: „Se Tal, mis on ärratappetud, se on wäärt, et ta wõttab wägge, ja rikkust, ja tarkust, ja rammo, ja auustust, ja au ja kitust.“ (Joan. 8, 12.)

Monne aia pärast sai Maria mehhele, ja olli omma mehhele kuldne warrandus, ja waeste ja häddaliste abbi ja tuggi sanna ja teoga. Temma sõbber, Anna, jäi ka temma jure ellama, ja kinnitasid teineteist ses lotuses ja ses uskus, mis nemmad Issandalt ollid sanud.

Ja kui pärast ka monda murre ja kurwastusse aega tullid, siis arwas Maria sedda filmapiilmisse aia willetsusseks ses uskus, mis temmal olli Jeesusse Kristusse sisse, ja ses iggawesse ello ja üllewägga sure au lotusess. (2 Kor. 4, 17.) Temma jäi

Jummalala armo läbbi seisma usso ja püh-
hitsusse tee peäl, ja surri rahhus ja rõmus
Kristusse Jesusse, omma Issanda, selle sur-
ma-arrawoitja sees.

Armas luggeja! — Ehk sul wahhest ei
olle piibli ramatut! Siis katsu, et sa sedda
ennesele nouad. Mõtle, kui sa nuhtlusse
wäärt süüd olled teinud ja sa olled jo kar-
ristusse alla moistetud: kui armas se sulle
olleks, kui sulle forraga õõdakse: keik an-
takse sulle andeks, minne rahhoga. Wata,
nenda on Jummal kāsud ja so ennese
süddame tunnistus, kes so wasto tunnista-
wad, et sa pattune olled ja nuhtlust olled är-
rateninud, — ja nüüd ei wõi ükski mu sulle
armo anda, kui se Jummal, kedda sa olled
wihhastanud omma pattudega — ja need
armoandmisse sannumid on temma sannas
(piiblis). Eks sa siis ei peaks ennesele se-
suggust kallist warrandust noudma.

Woi sul ehk on piibli ramat, — agga sa
ei otsi egga wõtta seält seest, mis so rahhule
tarwis lähhab. Oh wend ehk õdde! miks sa

külla otsas tahhad nalga ärra surra? Miks
sa tahhad ärralõppeda pimmedusses? — Ja
ommeti on sul ramat käes, mis sind woib
targaks tehha õnnistusseks usso läbbi, mis
Kristusse Jesusse sees on. (2 Tim. 3, 15.)
Woi sa ehk loed kül Jummal sanna? Ag-
ga mis sa seält olled õppinud? Kas se on
sulle üttelnud, et sa willets pattune olled,
ja et sa suggugi ennese wäest Jummal ar-
mo ei joua ärratenida? Kas sa olled seält
leidnud, et Jesus Kristus se ainus ja õige
Õnnisteggia sind woib ärrapeasta se läbbi,
et temma ka sinno eest on surnud ristisam-
bas, ja et sa omma iggawesse ello lotust
üksnes temma peäle woid panna?

Ärra ja lootma se peäle, kui sa ehk kirrikus
käid, ehk üksi ehk teistega pallud, ehk nut-
tad — need asjad isseennesest ei woi sind
aidata, waid sa pead pattude andeksand-
mist sama üksnes Jummal ainosündinud
poia Jesusse Kristusse nimme läbbi ja
nimme sees. (Ap. Tegg. 13, 38.) Ja kui
temma armastus sind aiab temma käsu-

sid piddama, ja „et sa ennam ennesele ei
ella, waid sellele, kes sinno eest on surnud
ja ülesärratud, (2 Kor. 5, 15.) wata, „siis
sa olled õnnis, sest lihha ja werri ep olle sulle
sedda mitte teada annud, waid Issa, kes
taewas on.“ (Matt. 16, 17.) — Kui sa siis,
kallis luggeja teadmatta ja pimmedusse põl-
wes, ilma Jummal tundmatta, mailmas
olled ellanud, siis: „Tännapääw, kui sa tem-
ma healt kuled, siis ärra te ennese süddant
mitte kowaks“, (Ebr. 3, 15.) waid „kule,
et so hing woiks ellada.“ (Jes. 55, 3.)

(Paul 40, kirjiko laulo ramatus, salm 1. 2.)

Sa olled wiimseksi
Mull' armas minno melest,
Oh Jesus! minno rõõm,
Mind hoiad ommas süles,
Et ma kül saggedast
Teen patto tahtmatta,
Ei need mind ommeti
Sust ärralahhuta.
Oh! saaks weel minnule

Mi paljo joudo olla,
Kui Jummal aitaks ka
Mull' sedda wägge tulla,
Et ellades mo hing
Teeks patto melega,
Ei wõttaks ialgi
So armust lahkuda.

Sulgest sõa-mehhest.

Wenne sõa laewa-wäe kirjades, Rüünla-
kuul 1856 aastal, 236 lehhelise peäl seisab
ühhe ma mehhe kuu ehk pilt, nimmega Hin-
drik Numa, kes Perno maalt, Torri wal-
last, 1835 aastal refrudiks antud ja praego
23 sõa laewa peäl padi kipper on. Omma
kahhekümne aastase tenistusse aia sees, sõa
laewa peäl, on temma mitmes wäikeses
lahhingis olnud, ja se läbbi sõa asjade polest
mitmesuggust tarkust ennesele foggunud, ja
nenda ommas tenistusses, kui üks auus wäe-
mees, omma üllematte melest wägga arm-
saks sanud. Temma fanna ja nou sai keigist

temma sõa wendadest au sees petud, ja igapiddi ilma wastoräkimatta täidetud. Igas paigas, kus surma kartust olli karta, olli temma se esimenne kes kartusseta wälja astus. — 1855 aastal, 28. ja 29. Juli-ku päwal, kui Inglisse-Prantsusse sõa laewade tullised kulid, pombid ja raketid Sweaborgi liina ja ka sedda sõa laewa, kus temma peäl olli, ärra põlletada püüdsid, olli temma omma sure ette watamisse ja julgusse läbbi, ilma surma kartusseta, se esimenne omma nou ja seädmistega, sedda tuld kustutamas ja omma laewa hukkasamisse eest hoidmas. Isienne allandamisse ja omma tüddimatta tõ ja teggemisse läbbi, sai temma ommast üllemist wägga armsaks petud, et temmale temma au-wäärt tenistusse eest üks au-rist rinda anti, mis temma rinda ehhitab; ja temma pahhema käise peäl kaks kollast riipso, mis temma kahhekümne aastast ilma laimatta tenistust kulutamad. Ei woi sepärrast kül mitte üttelda, et Hindrik Numa sarnatsid temma ma wendadest, Ria. ja Tallina

maalt ennam polle leida, kes ommas tenistuskes, merre ehk ma wäe peäl, mitte temma sarnatsed olleks, ja kes hea melega Reisri ja issama eest ilma kartusseta, sel keige kardetawamal tunnil omma ello on andmas, ja kus sagil temmast ei tahha mahha jada; ommetige on ni palju teada, et temma se esimenne on, kes ommast üllemist sedda au on sanud, et temma pilt, temma aumäärt tenistusse eest, awwalikko merre sõa-wäe kulutusse lehtede sisse üllespandud ja nähha on.

Külm tõbbi.

On ümberkaudo palju külma tõbbe kuulda, — mis innimest rängaste ärra kurnab, kui selle wasto abbi ei sa. Aptegi peäl on kül sedda rohko, mis selle tõbbe wasto on ja aitab; agga tallo rahwas ei sa iggakord sedda kätte, ja ei wõtta ennast ka nenda hoida, kui da selle rohko pruukimisse aial peab hoidma. Piim ja wärske kalla ei olle selle tõbbe aial

foggoni mitte hea, ja ei pea haige ka mitte forraga kõhto täis söma, waid saggedaminni, agga nattoke hawal, woib ta toito wõtta.

Hadda on õppetanud monda teist rohto selle haigusse wasto prukima, mis ka wahhest monda, ja mindki aitanud.

1) Ingweri juur, mis aptegi peält saab ja kallis ei olle, saab esmalt kuiwatud ja siis peneks pulwriks tehtud, ja siis woib ühhe täis kaswand innimessele, kes ses haigusse on, kolm korda päwas, ühhe pissofesse lusika täie, mis Saksakele järrele teelusikaks nimmetakse, forraga sisse anda, nenda, et pulwer enne kuiwalt saab suhho woetud, ja siis tari ehk wet ni kaua nattoke hawal peäle, kunni suust feik alla läinud. Se on jo monda aitnud.

2) Kuiwatud koi-rohhi saab keige wartega peneks leigatud, puddeli sisse pandud ja wina peäle wallatud. Kui se päwa kolm sojas kohatas seisnud, woib haigele iggakord, kui haigus peäle tullemas, hea sutäie sisse anda, mis ka monda aitab. Ka on hea, et kui haig-

gus ühhegi rohho läbbi lahkunud, sest minast igga hommiko nattoke wõtta — naddalid faks kolm.

3) Korteri wina sisse pannakse 6 koppika eest karnust, ja kui se sullanud, antakse haigele, enne kui külmetus peäle tulleb, nappiste pole koppika moodo täie ossa sisse. Nõdrema innimessele wähhäma.

4) Lusika täis walget kriti hea ädikaga weddelaks tehtud, ja haigele sisse antud, kui haigus peäle tullemas, on ka monda aitnud.

5) Woib selle haigusse wasto ka monda muud rohto olla. Nenda näggin ma, et üks innimenne, kellel külmi tõbbi iggapäaw rasfeste peäl käis, ühhel päwal terwe tobi happe pima weddelat ärra jõi, kohhe termeks sai. Ühhe teisele on se kahjuks olnud. Sest siis nähha, et keigil mitte ühhe suggune werri ei olle: üks assi aitab ühte, teine teist. Agga keigist keige parrem, kui kegi tohtri polest seatud rohto prugib, ja ennast selle järrele hoiab, kuida õppetakse.

Kuida kartuhwle többe kautada.

Kartuhwle többi ei olle meie armsa ma-rahwal mitte tundmatta, agga kuida se wigga ehk többi nende fulge sanud ja kuida sedda többe parrandada ehk kautada, on keigil tundmatta; sepärrast tahhan üht järrele katsutud asja — sedda többe kautada — lühhidelt teada anda: kust se wigga neile tulnud, ja kuida sedda jälle woib parrandada.

Kartuhwle többi on temma ennese sees ja ei tulle kustki maialt, se on: ei mürristamisest egga wälgo heitmissest, waid sest weest, mis temma sees on. Nende wihmaste aastate läbbi, mis meil ühhe teise järrele olnud, on nemmad wägga wessiseks sanud ja se läbbi on ka mäddaneminne nende fulge tulnud.

Üks põllomees, kes mitmesuggusid kartuhwle többe kautamisse katsumisfi firjade seest luggenud, on ka isse üht asja katsunud mis temma ka wägga hea leidnud ollewad, ja mis minna siin armsa ma-rahwale selle nouga tahhan teada anda, et ka nemmad

sesuggust asja katsuks, et ka kartuhwle többi meie maal saaks kautud ja waene ma-mees omma tö ja waewa kassuks ka sedda rõmo woiks nähha, et temma kartuhwled, mis ta kewnade lotusses mahha pannud, süggise terwed ja illusad maast woiks ülleswotta ja weel peälegi rohkeste nende pessadest neid leida.

Se mees rägib nenda: Nende mitmesugguste katsumiste läbbi kartuhwle többe kautada, wötsin ka minna kätte ja lastsin keif need kartuhwled, mis minna wälja tippimisse jauks arwasin, ühte tuppä kanda, mis iggapääw kauniste pallawaks sai kütud, ja lastsin neid keif ahjo ümber laiale lautada, kus nemmad kolm nädalat järjest seisma jäid, ja wimaks üsna portso kuiwasid, nenda, et kes neid näggi, ütles raiskus ollewad; agga minna ei pannud sedda tähhelegi, waid lastsin neid, lehhe-ku esimeste päiwe sees mahha tippida. Need kartuhwled ollid keif kestmissed omma suruse polest, sepärrast ei sanud nemmad ka mitte lõhki leigatud, waid terwelt mahha tippitud.

Et se ma, kuhho need kartuhwled said mahha pandud, ilma sönnikuta olli, sepärrast lasssin minna igga augo sisse, kuhho üks kartuhwel piddi pandud sama, paar peotait männa offid panna, ja kui kartuhwel olli sisse pandud, muld peält finni aiada. Näddala kahhe pärrast, näggin minna omma süddame römüks, et minno kartuhwled keik ommad kassud mullast wälja aiasid ja mitte ühte ainustki ei jänud kaddumaks. Nemmad kassusid wägga joudsaste ja uhkeste, nenda et nende warred öige pitkaks said, ja keige sui kui kanneped ülle aia paistsid egga mitte mahha ei langend. Keige nende kassu aia, seisid nemmad ikka haljad ja täis öisi. Sui said nemmad ka nendasammoti, kui teisedki kartuhwled, mullutud. —

Süggise, pärrast Mihkle päwa, kui jubba warred peält ärra kuiwasid, lasssin neid ülles wotta, ja leidsin iggast pessaft, minno sureks süddame römüks, kaksümme nellii kunni kaksümme kuus illust, suurt ja terwet kartuhwelt. Süies leidsin neid wägga head

ja tahhedad, nenda, et parremaid foggoniste ennam ei woinud sowida. —

Kui wägga sowimisse wäart olleks se, et ka meie armas ma-rahwas, selle katsutud wiisi järrele, katsuks ommale parremaid kartuhwleid murretseda, et nende tö ja waew rohkeminne saaks tassutud; ja kui se katse hästi forda läinud, siis pallub kalendre wäljaandja enne seleda teada anda, et ta sedda julgeminne ka eddespidi muid sesuggusid tarwilissi ma tö asjo julgeks teada anda.

Rõnne jättud. —

Tark tö.

Mees ostis wärske kalla, hoidis pead-pid-di käes. Wallato laps pistis noolaga teiste wahhelt mehhe kätte. Mees watab, kalla su pärrani, — wiskab parts, wästo maad, karts, jallaga peäle, katsu weel hammustada.

Wahhetus.

Üks saks tahtis ennesele isse omma taht-
misse järrele üht pool-keend munna keta, wõt-
tis uri taskust, et mitte üllearro keta. Agga
sel filmapilgul jäi ta mõttede sisse, ja kui ta
sõbber kõi lüks, näggi ta saksa kofkaks, mun-
na peus, watas holega ta peäle, uur kees
tullel.

Ei sõ filmadega.

Peter olli parrajatte lounel, suur kuhjaga
pudro wagen ees, kui naber Juhhan tupp-
astus. „Tulle katsu ka meie pudro“ ütles
Peter. — „Olle terwe“, ütles Juhhan,
„jubba ma sõin koddo, agga nattuke tahhan
ommeti elpida“. Istus laua äre, elpis ni
holega, et kuhjaga wagen warsti tühhi olli.
Peter panni immeks ja olli pahhane, tousis
püsti, lõi lahke näoga agga pahha maoga
temma õlla peäle ja ütles: „Kas sa tead,
naber, teineford sõ meil ja elbi koddo“.

Teada : andminne.

Perno = linnas, ramato trükkia Pormi jures on sada :

Piibli Katekismus ehk Meie Luterusse usso Katekismusse Spetuis pühha kirja sannadega ärraselletud. — Teine ueste läbbimadatud ja parrandud trük. — Lisaks: Küssimisfed ja kostmissed õige usso üleswõtmisfest.

Ristiinnimesse teekond Taewa linna pole. Tähhendamisse sanna-ga ärraselletud Gesti = ma rahwa hinge kasuks. Esimenne jaggo.

Õnna Keisri Nikolai Esimese mälletus Gesti rahwale.
